

neveletlen lakó. Lenn az uccán sincs külön állapot, sőt mi több, amerre csak nézünk, kellemetlen szag, rendetlenség és szemét. Európa rétei fölötte zagyva kiabálást sodor a szél. A fasizmus prominensei magabiztos hangoskodással dicsőítik az időt és az idő felszabadított szellemét. Van, akiket meggyőz ez a hangoskodás, bátorságnak vélik, bátorságnak és hősiességnek, az eféle dolog általában módfelett imponál. Egyelőre alig; veszik ezek a bámulók még észre, hogy ez a hősiesség és ez a hangoskodás, ez a magabiztos parancsolási készség és a meghunyászkodás rendre alig különbözik attól, mintha valaki bemegy egy kapitalista állam értéktőzsdéjére és ott hangos szóval élteti a tőkét. Időjóslásra, prognózisokra előadó nem vállalkozott, tehát a kommentátor sem vállalkozik. Legfeljebb csak állást foglal, mint ahogy már állást foglalt Európa értelmisége is, természetesen az Uj Szellemi Fronttal és az Uj Szellemi Frontokhoz hasonlatos egyéb frontokkal ellentétes oldalon. Egyik oldalon az öntudatos és társadalmi felelősség, a szabadság, kultura és mindenérett embert megillető jog, másik oldalon caliguláris kontárság, halotti némasága a kritikának és a behódolás

(Budapest)

Remenyik Zsigmond

IRODALMI „ELLENSZANKCIÓK” ITÁLIÁBAN. Önkéntelenül is a háborús évek jutnak eszünkbe, amikor a tudományos irodalomban nem volt szabad a velünk „ellenséges” viszonyban lévő tudósok munkáira hivatkozni. Ugy tudjuk azonban, hogy az „ellenség” szépiroít akkor is szabad volt olvasni. Az olasz hivatalos körök azonban „ellenszankciós” felháborodásukban ma tovább mennek ennél. Az utóbbi időkben az olasz könyvkereskedésekből, hirtelen eltűntek nemcsak a külföldi írók eredeti (német, francia, angol, stb.) könyvei, de még ezek olasz fordításai is! Hivatalosan ugyan eddig csak a francia, angol, belga stb. *színházi* szerzők darabjainak bemutatását (*Shaw* és *Shakespeare* kivételével!), valamint a szankciós országok zeneműveinek előadását tiltották be kormányrendeletileg, az olasz folyóiratsajtó azonban ennél sokkal radikálisabb intézkedéseket sürget. Umberto *Barbaro* az *Itália Letteraria* hasábjain méltatlankodva állapítja meg, hogy egy statisztika szerint 1934-ben az egész világon jólehet a lefordított szépirodalmi könyvek száma 5845 Volt, ebből csak 193 az olasz! Sőt ez a szám már felöleli a latin klasszikusokat, Dantet s más, nem modern olasz írókat is! Ugyancsak felpanaszolja, hogy míg 1935 első felében az olasz nyelvre lefordított könyvek száma 236, addig csak 47 olasz könyvet fordítottak más nyelvekre. U. *Barbaro* azonnali ellenintézkedéseket sürget, s egy pillanatra sem gondol arra, hogy az olaszból fordított könyvek csekély számának ténye a könyvek minőségéből is következhetik! Egy másik olasz író, *Talarico*, ugyancsak az *Italia Letteraria*-ban egyszerűen kijelenti, hogy az olasz irodalom annyira *gazdag* tehetségében, hogy az olasz olvasók bátran nélkülözhetik az idegen írókat! A cikkirő — elfogultságában — úgy véli, hogy a „támogassuk a hazai ipart” jelszó minden további nélkül átvihető a művészet területére is. Elfogultságánál különben csak naivitása nagyobb, amikor összehasonlításokat tesz. Szerinte *Shaw* nem ér fel *Pirandello* vagy *Rosso S. Secondo* nagyságával s a *Molnárok* és *Savoirok* valósággal „nyüzsögnek” Itáliában. (Molnárt ime még az sem mentette meg, hogy hazája a szankciók ellen szavazott!) A cikkirő szerint még a külföldi *Kaestner*, *Körmendi* (itt sem használt a magyarszimpatia), *Huxley*, *Faulkner* és *Céline* nem érnek fel az olasz *Solori*, *Callian*, *Moravia*, *Greco*, *Belti*, *De Michelis*, *Ghelardini*, *Machi*, stb. tehetségével! (Az olvasóra bizzuk ennek eldöntését) „Kinek van szüksége

—(kiált fel végül — *René Clair-re, O'Neil-re* és a többiekre, amikor a film területén is különbet tud alkotni a mi *Bragagliank!*"

Az elvakult sovinizmus e betörése az irodalom és művészet területére, nem lep meg minket. Már régen leszoktunk arról a szép és régi frázisról, hogy „a szellem nem ismer határokat.” Ha van valami, amiről valóban megállapítható, hogy nem ismer határokat, úgy az kétségkívül az emberi értelmetlenség!

(Milano)

-a

-a

GYARMATOSÍTÁS ÉS CIVILIZÁCIÓ. Ismeretes, hogy az afrikai háború megindulásának első napjaiban 64 francia intellektuel kiáltványban foglalt állást a „nyugati kultúra” nevében Mussolini gyarmati háborúja mellett s a szankciók alkalmazása ellen. Erre az állásfoglalásra a francia szellemi élet nemcsak minőségileg, de mennyiségileg is döntő tömegei csakhamar megadták a választ; és pedig: a katolikus szellemiség „a békéért és az igazságért” című felhívásában, a haladók viszont a Maison de la Culture ellenkiáltványában, melyet tizezernél több író, művész és tudós irt alá. Ezzel kapcsolatban André Malraux az írók és művészek művelődésvédelmi szövetségének tanácskozásain kulturtörténeti megvilágításban számolt le azzal az irányzattal, amely az emberiség legszentebb javaira hivatkozva támogatja a regresszív és háborús irányzatokat. Malraux nemcsak alkotó művész, hanem a keleti civilizációk multjának és mai viszonyainak alapos ismerője. Ez adja meg itt következő érvelésének azon kívül, hogy a helyes történelmi felismerés, az átfogó történelemszemlélet eddig alig érintett távlatait.

„A gyarmatosítás valójában nem olyan egyszerű dolog, mint amilyennek első látásra tűnik. Védelmezői rendszerint valamely ázsiai vagy afrikai országra hivatkoznak s összehasonlítják a hódítás idejébeli állapotukat azzal, amivé sokkal később lettek. De nem III. Napoleon Kokinkináját kell összehasonlítani a maival, hanem Indokinát Sziámmal, Marokkót és Tuniszt Törökországgal, Beludzsisztánt Perzsiával. Nem is beszélve arról az országról, melynek 1860 körül, ha jól emlékszem, sürgős szüksége volt arra, hogy civilizálják. Japánra gondolok.

Világos, hogy a 64 francia intellektuel, amikor a civilizálásról beszél az európaizálásra gondol. Ne vitatkozzunk e fölött. Viszont, mely népek európaizálódnak a leggyorsabban? Éppen azok, melyek nem állanak az európaiak ellenőrzése alatt. A marokkói, tuniszi, tripoliszi, indiai muzulmán asszonyok fátyolt hordanak. A perzsa nők már alig, a törökök pedig már egyáltalán nem. S melyik az az egyetlen ország, ahol a mandarinok még léteznek? Nem Kína, sem Japán, hanem a francia uralom alatt álló Annám. Mindazt, amit a szabad Sziám meg akar szüntetni, Kambodzsa s Birmán megtartani igyekeznek. A sziámi kórházak, amiket részben fizetett fehér orvosok vezetnek, vannak olyan jók, mint a kambodzsaiak; ám a kambodzsai kórházakban még a tizedrésze sincs azoknak a betegeknek, akiknek ott lenne a helyük, mivel éppen mi segítjük elő a boncok hivatalos támogatása által mindazt, ami megakadályozza őket abban, hogy odamenjenek.

A világ a technika szempontjából csakugyan európaizálódik, de a gyarmatok nem gyorsabban, mint a szabad országok: ellenkezőleg. Abban a pillanatban, amikor Abesszinia szakembereket kér, ágyukat küldünk neki. Ha győz, nem kevésbé és nem lassabban fog európaizálódni, mintha legyőzi.”

...„A 64 intellektuel „az ember fogalmára” hivatkozik, „melynek Nyugat történelmi nagyságát s alkotó erényeit köszönheti.” Először is